

# Makitu ki Jaki ndangi Ta ki dɔ makitu'ti ki Jaki ndangi

Makitu kin in ki kulə'n sɔw dɔ «ginn kaw ki dɔgi gidə in joo pəti ki sananyinan dɔnangi'ti» (1.1) adi in njekawnan pəti ki in de'gi lə Luwə ki sii to mbah be dɔnangi'ti. Njendanga adi gosi ra'a, ki takɔji'gi kadi uwəi tɔgi'de ba me panjiyə'ti lə njekunme dann de'gi'ti ki njeramajel ki nje kadi kon de'gi. Makitu kin elta dɔ kisikidɔtaa ki ndɔ kare kare lə de, ke toki bann ə de a uwə'n tɔgi'ne ba me nyanan'gi'ti to nyakingə be, ndoo be, k'oo go ndonn lo kelta'ti, kibo ngayn, in ta lə kunme ningə rakul'ə'gi.

Kon ta'gi ki me'ti: Kandi me ta'ti 1.1. Kunme ə tər 1.2-8. Ndoo ə nyakingə 1.9-11. Nan k'oo ə nyanan 1.12-18. K'oo dɔ ta ə ra go'ti 1.19-27. Ndəji nan dɔ kɔrkum nan'ti 2.1-13. Kunme ə ra kul'ə 2.14-26. K'oo go ndonn lo kelta'ti 3. Njekunme ə nya'gi ki dɔnangi'ti 4.1-5.6. Mbərkində'gi ki dangi dangi 5.7-20.

## *Kuwə ji nan*

<sup>1</sup> M'in Jaki, ki njekuləbər lə Luwə ki lə Burəbe Jeju Kirisiti, m'ndangi makitu kin madi ginn

kaw læ \*Isirayel ki dɔgi gidə in joo pəti\*, ki sananyinan me dɔnangi ti ki ta'a ba, m'uwə ji'se.

### *Kuwətɔgiba me nyanan'gi'ti*

<sup>2</sup> Ngannkon'm'gi, loki nya'gi ki dangi dangi tei dɔ'se'ti ningə, maji kadi oy to nya rɔnel kibo. <sup>3</sup> Tado inbe'gi gəri bəti, loki kunme kadi Luwə læ'se, utə tɔgi nyanan'gi kin ningə, a te ki kuwətɔgiba. <sup>4</sup> Ningə maji kadi kuwətɔgiba læ'se, tɔlta'ne maji, kadi in de'gi ki kasinan berere, kadi nya ki majel ilə ɓal rɔ'se'ti el, taa kadi nya kare kaa du'se el tɔ.

<sup>5</sup> Re de kare dann'se'ti, tər duw'ə ningə, kadi dəji Luwə, ningə a ad'a. Tado Luwə in nje kadi de'gi pəti nya kare ki non, ki menda, ki kanji ndɔr mbi'de. <sup>6</sup> Ningə kadi de'ə kin dəji ki tadi el, nan ki kunme ta. Tado de ki nje tadi, to to pulum mann, ki nəl un'ə, isi aw si'ə ki yo ge ki ne ge be. <sup>7</sup> Kadi de ki be kin gər me'ne'ti, toki a ingə nya madi kare rɔ Luwə'ti el. <sup>8</sup> Tado in nje me joo, gər row nya ra'ne el.

### *Njendoo ki njenyakingə*

<sup>9</sup> Maji kadi in ngonkon'm ki njekunme ki in njendoo, in ra rɔnel dɔ kun'ti ki Luwə un dɔ'i ki taa. <sup>10</sup> Be tɔ ə, kadi in njekunme ki in njenyakingə, in ra rɔnel dɔ sol'ti ki Luwə sol dɔ'i tɔ. Tado njenyakingə a jɔrɔ to puti kam be. <sup>11</sup> Loki kadi ɔsi ki tɔgi'ne ningə, kam ndolo, put'ə jɔrɔ adi maji li'ə goto, be tɔ ə njenyakingə a goto'n, ta nya'gi'ti li'ə ki isi ra†.

\* **1:1** 1.1 Ginn kaw læ Isirayel ki dɔgi gidə in joo, in njekunme'de kadi Jeju Kirisiti pəti ki sii lo'gi'ti ki dangi dangi. † **1:11** 1.11 Tekitaga 40.6-7

### *Nyanan'gi*

<sup>12</sup> Nje ronel in de ki uwə tɔgi'ne ba me nyanan'ti. Tado loki dum dɔ nya'gi pəti ningə, a ingə jɔgi kaji ki Luwə un ndu'ne adi de'gi ki ndigi'ə. <sup>13</sup> Loki nyanan te dɔ de'ti ningə, kadi ene: «In Luwə ə nan'm el, tado majel asi nan Luwə el, ta Luwə inbe a nan de el tɔ.» <sup>14</sup> Toki nyanan te dɔ de'ti ningə, in kumnda li'ə inbe ə əd'ə, ɔr'ɔ aw si'ə me'ti. <sup>15</sup> Nga ningə kumnda in səm toki dene in'n səm be ə oji majel, nga ningə loki majel tɔgi gangi ə te koy. <sup>16</sup> Ngannkon'm'gi ki njendigi lə'm, kadi ədi rɔ'se ki ta'gi ki ngom, el. <sup>17</sup> Nya kadi ki maji ki kadikare ki asinan berere, in rɔ Luwə'ti ki njera kunji'gi ki dɔran'ti. Luwə mbəl rɔ'ne el, taa kumndil'ə a yəti rɔ'ne el, toki kum ndil a yəti'n rɔ'ne kigo kadi be el tɔ. <sup>18</sup> In kigo me ndigi li'ə inbe, ə oji'n'je koji ki sigi ki ta ki rɔta'ti. Oji'je koji ki sigi kadi j'in nyakində'gi ki dɔkete dann nyakində'gi'ti li'ə.

### *K'oo dɔ ta ə ra go'ti*

<sup>19</sup> Ngannkon'm'gi ki njendigi lə'm, kadi oyi ta ki m'a m'el'se kam maji: kadi de ində kalangi oo dɔ ta, nan kadi elta kalangi el, taa ra wongi kalangi el tɔ. <sup>20</sup> Tado wongi lə de a ra nya ki dana non Luwə'ti el. <sup>21</sup> Ginn nya kin ə, kadi mbəti nyara'gi ki to njen, ki kulə ra'gi ki majel ki aldo maji, ki re kigo mendul. Ningə taai ta lə Luwə ki duw me'se'ti, ki dɔ ki səl ləm, tado in ta ki asi kaji'se.

<sup>22</sup> Ta lə Luwə kin kadi oyi mbi'se'ti par el, nan kadi oyi ə təli rɔ'se go'ti taa. Loki sii ta k'oo dɔ'ti to k'oo par ningə, in kədi ə sii ədi rɔ'se inbe'gi.

<sup>23</sup> Tado re de oo do ta, ə ra go'ti el ningə, to to de ki gon ta kum'ne me kətirongi'ti be. <sup>24</sup> Loki gon ro'ne ə ɔti aw ningə, tanan'ti non par ə me'ə oy do ro'a'ti ki kete oo. <sup>25</sup> Nan de ki ndər ginn ndukun lə Luwə ki asinan berere, ki ta'gi lə'je, taa isi uwə ro'ne ba me'ti um ra ronel do k'oo do'a'ti par, adi me'ə oy do'ti el, nan ra go'ti, de'ə kin a ingə majikur me kulə'ti pəti ki a ra.

<sup>26</sup> Loki de madi oo ro'ne to nje kun go Luwə, nan asi kuwə ndonn'ne ginn togi'ne'ti el ningə, isi ədi ro'ne to kədi, kun go Luwə li'ə in nya ki kareba. <sup>27</sup> M'el'se kadi in gəri toki kun go Luwə ki ar njay ki ki rəta'ti ki Luwə ki Baw'je ndigi, in k'oo go ngann hal'gi ki njengawko'gi me kon'gi'ti, ki isi te do'de'ti, ki k'osi rə ngərəngi kadi nya'gi'ti ki to njen ki donangi'ti ne.

## 2

### *Kər de dana in majel*

<sup>1</sup> Ngannkon'm'gi, ingi ki uni me'se adi Burəbe Jeju Kirisiti ki toji in li'ə, maji kadi kər kum nan goto dann'se'ti, tado in nya ki uwə nan ki kunme el. <sup>2</sup> To kin ə bone, de ki njenyakingə kare, ulə ku ki ndolo maji ro'ne'ti, ki ningə ki ra ki ɔr ji'ne'ti, re ur lo kawnan'ti lə'se. Ningə de ki njendoo, ki ulə ngisi ku ro'ne'ti, re ur me'ti tə. <sup>3</sup> Loki iləi kum'se oyi njekulə ku ki ndolo ningə, buki'ə'ti ə eli'ə eyina: «Re, isi nanga lo ki maji'ti kin». Ningə eli njendoo eyina: «Ra ki taa non» eke «Isi nja'm'ti nanga ne be.» <sup>4</sup> Toki isi rai be ningə, ke oyi kadi in k'ər ə isi ɔri kum nan dann'se'ti, ə isi

təli nje gangi ta dɔ de'gi'ti ki kɔjitarag'i lə'se ki majel el wa?

<sup>5</sup> Ngannkon'm'gi ki njendigi lə'm, uri mbi'se oyi ta kin: Ke oyi kadi Luwə mbəti njendoo'gi ki dɔnangi'ti ne kadi təli njenyakingə kigo k'un ki uni me'de adi Jeju Kirisiti, el wa? Mbəti'de kadi ingəi Konbe ki Luwə un ndu'ne adi de'gi ki ndigi'ə. <sup>6</sup> Ningə ingi isi kidi'de. Ke njenyakingə'gi kakin ə isi adi'se kon el wa? Taa isi ai sese non nje gangita'gi'ti tɔ el wa? <sup>7</sup> In inbe'gi kin ə isi elita ki mal dɔ tɔ'ti ki maji ki Luwə ində dɔ'se'ti el wa?

<sup>8</sup> Toki rɔta'ti, re tɔlita ndukun lə Luwə ki utə ndəgə'gi ki ndangi me Makitu'ti ene: «A in ndigi de mad'i to rɔ'i inbe be ningə, rai gorow'ə'ti.»

<sup>9</sup> Nan re rai kigo kɔr kum nan dann nan'ti ningə, in majel ə isi rai, ndukun lə Luwə uwə'se ki ta to nje kaldɔ ta'gi. <sup>10</sup> Tado re de təl rɔ'ne go ndukun'gi'ti lə Luwə pəti, nan aldɔ ndukun ki kare ningə, təl nje kaldɔ ndukun'gi pəti. <sup>11</sup> Tado nje k'el k'ene: «A uwə marum el,» kakin ə el ene: «A tɔl de el tɔ.» Ə re uwə marum el, nan tɔl de ningə in təl nje kaldɔ ndukun\*. <sup>12</sup> Ginn'ə kin ə, kadi ta kel'se'gi, ki nya ra'se'gi, tɔji kadi in de'gi ki maji kadi gangi ta dɔ'se'ti ki ndukun ki nje taa k'ilə taa. <sup>13</sup> Tado de ki nje k'oo kumtondoo lə de'gi el, Luwə a oo kumtondoo li'ə ndɔ gangi ta'ti el tɔ. Ningə k'oo kumtondoo in nya ki uti dɔ takigangi.

*Kunme kadi Luwə ki kanji ra kul'ə in ki koy*

---

\* **2:11** 2.11 Tekitaga 20.13, 14; Ndukun ki nja joo 5.17, 18

<sup>14</sup> Ngannkon'm'gi, loki de madi ene n'in n'aw ki kunme, ningə toji kunme kadi Luwə lə'ne, ki kuləra'a, el, ke maj'a in ri wa? Maj'a goto. Kunme kadi Luwə ki be kin asi kaj'a el. <sup>15</sup> To kin ə bone, ngonnkon ki dingəm eke ki dene awi ki rɔ'de kare, taa asi kingə nyakusɔ'de ki ndɔ'gi pəti el tɔ. <sup>16</sup> Ningə de madi dann'se'ti el'de ene: «Ai ki maj'a, kadi rɔ'se tingə rututu, ə sɔi nya me'se ndann.» Ki kanji kadi adi'de nya ki kadi ra se'de, ke maj'a in ri wa? <sup>17</sup> Kunme kadi Luwə kaa to be tɔ, re toji rɔ'ne me kulə ki ra'ti el ningə, in nya ki koy.

<sup>18</sup> De madi ene: «In aw ki kunme kadi Luwə, m'in m'aw ki kulə'gi ki ra. M'a m'el'ə m'ene: Maji kadi oji'm kunme kadi Luwə lə'i ki kanji kulə'gi ki ra adi'm m'oo, ə m'in m'a m'oji kunme kadi Luwə lə'm ki kulə'gi ki m'ra m'adi oo.» <sup>19</sup> Un me'i toki Luwə in kareba el wa? In nya ki maji, ningə kadi gər toki ndil'gi ki majel kaa uni me'de be tɔ. Bol ra'de adi dadi non'a'ti. <sup>20</sup> In de ki dɔ'i goto, in ndigi kadi gər ke in tado ri ə kunme ki kulə goto a ra nya kare el wa? <sup>21</sup> Ke oo kaw'je \*Abiraham, Luwə təl'ə de'ti ki dana takum'ne'ti ki takul kulə ra'a'gi, tado ndigi kadi n'tol ngonn'ne \*Isaki non ringiri'ti lə Luwə, n'ad'a kadikare'ti el wa? <sup>22</sup> Oo, kunme kadi Luwə li'ə ai nan'ti ki kulə ra'a'gi. Kulə ra'a'gi tɔlita kunme kadi Luwə li'ə adi asi nan berere. <sup>23</sup> In be ə tɔl'n ta ta ki ndangi me makitu'ti lə Luwə eyina: «Abiraham un me'ne adi Luwə, loki Luwə oo kunme li'ə ningə tudə to de ki dana.» Adi bar'a madi'ne†. <sup>24</sup> Oyi maji nga, toki

---

† 2:23 2.23 Lotum 15.6; Ejay 41.8

Luwə təl'ə de ki dana takum'ne'ti ki takul kulə ra'a'gi, um in ki takul kunme li'ə par kareba el.

<sup>25</sup> Adi me'se, olo dɔ Rahabi'ti ki in kaya dene. Uwə njekawkita'gi lə Isirayel rɔ'ne'ti, ningə ra se'de adi tei uni row ki rangi anyinan awi. In tado kuləra'a kin ə Luwə təl'n'ə de'ti ki dana takum'ne'ti‡.

<sup>26</sup> Be ə, toki j'oo'n kadi darɔ ki kon goto'ti in ki koy kakin ə, kunme kadi Luwə ki kulə ra'a'gi gotoi kaa in ki koy tɔ.

### 3

#### *Kadi njendo de'gi nya oy go ndonn'de*

<sup>1</sup> Ngannkon'm'gi, kadi njendo de'gi nya in ngayn dann'se'ti el, tado in gəri kadi Luwə a gangi ta ki ngan ngayn dɔ'je'ti, j'in njendo de'gi nya, utə ndəgi de'gi. <sup>2</sup> J'in pəti ji rai majel ki gorow'gi ki dangi dangi. Re de madi ra majel me ta kel'ne'ti el biti ningə, in de ki asi nan berere, asi kuwə rɔ'ne ba pəti ginn tɔgi'ne'ti. <sup>3</sup> Re j'uləi jam ta sində'gi'ti kadi təli rɔ'de go ndigi'ti lə'je ningə, j'awi ki tɔgi dɔ rɔ'de'ti ba pəti tɔ. <sup>4</sup> Oyi tokibo'gi, re in tokibo ki bo to ri kaa, ə nəl kibo ɔs'ɔ ki tɔgi'ne to ri kaa, ki ngonngaw'a ki nden ki bari'ə tole inbe kin ə njekuwə ngaw tokibo, a awi'n ki tokibo lo'ti ki me'ə ndigi kaw'ti si'ə. <sup>5</sup> In be ə, ndonn de kaa to be tɔ. In ngonngaw rɔ ki nden ba, nan ɔji rɔ'ne kadi asi ra nya'gi ki əti bol. Toki oy kadi ngonngaw por ki nden be par asi kadi on ku kibo. <sup>6</sup> In be tɔ ə, ndonn de kaa to to por be, in lo kisi lə majel dann ngann rɔ'je'gi'ti, isi təl darɔ'je ba pəti nya ki to njen'ti, isi ində

‡ 2:25 2.25 Jojuwe 2.1-21

por ndo kisikidotaa'ti læ de, por kin in lo por'ti ki nje kon biti ki non'ti.

<sup>7</sup> De asi kuwə ginn da'gi ki dangi dangi pəti ki me mu'ti, ki ginn yəl'gi, ki ginn da'gi ki nje kagi nanga, ki ginn da'gi ki sii me ba'ti, ginn tɔgi'ne'ti. <sup>8</sup> Nan ndonn'je, de kare ki asi kuwə ginn tɔgi'ne'ti goto, in nya ki nje tuji loki dum kuwə nanga ginn tɔgi'ti. Kəngi ki nje tɔl de rosi ndonn'je betete. <sup>9</sup> Ki ndonn'je ə j'isi j'uləi tɔji do Burəbe'ti ki Baw'je, ningə ki ndonn'je ki kare inbe kakin ə j'isi ji manni de'gi ki Luwə ində'de adi taainan si'ə tɔ\*. <sup>10</sup> Ta'je ki kare inbe kin ə j'isi j'uləi tɔji do Luwə'ti, ningə ta'je ki kare inbe kakin ə isi mann de'gi tɔ. Ngannkon'm'gi, maji kadi rai be el. <sup>11</sup> Ke mann ki nəl ingi ki mann ki ati a tei nan'ti ta bolo'ti ki kare wa? Jagi a tei ta bolo'ti ki kare el. <sup>12</sup> Ngannkon'm'gi, ke oyi kadi kagi mati asi kadi andi sinyə eke mbaykote asi kadi andi mati wa? Re in be el ningə, in be tɔ ə ta bolo ki mann ki ati isi te'ti, mann ki nəl asi kadi a te'ti el nga.

*Kumkədi ki dɔnangi'ti ki kumkədi ki dɔran'ti*

<sup>13</sup> Nan dann'se'ti ə in nje kumkədi ki nje nyagər wa? De'ə kin kadi tɔji kulə ra'ne me panjiyət'i ki maji, ki do ki sol lom ki kumkədi. <sup>14</sup> Nan kin ə re, ni ki ati kangi ki jangi in me'se'ti ningə, oji ro'se kare el, ta kadi elita ki ngom əsi ta, ta ki rɔta'ti el tɔ. <sup>15</sup> Ko kumkədi ki be kin, in kumkədi ki dɔnangi'ti ne, in kumkədi læ de, in læ Su, um in kumkədi ki in ro Luwə'ti el. <sup>16</sup> Tado loki ni ki jangi in'ti ningə, nyara ki gorow'ət'i

---

\* **3:9** 3.9 Lotum 1.26-27



el, ki ko nya ra'gi ki majel pəti in'ti non tɔ. <sup>17</sup> Nan ki ɔjido kumkədi ki in rɔ Luwə'ti, dɔkete, in kumkədi ki ar njay, taa in kumkədi tɔgi el, in kumkədi ki sɔl lɔm, in kumkədi kulə noji nan'ti, in kumkədi ki rosi ki k'oo kumtondoo, isi te ki kandi ki maji maji, gangi nan goto rɔ'a'ti, taa kədikum nan ka goto rɔ'a'ti tɔ. <sup>18</sup> De'gi ki nje sangi row kisimaji, isi duwi ko nya me kisi maji'ti, ningə kandi lə'de ki a ujəi in nyara ki dana.

## 4

### *Ndigi nya'gi ki dɔnangi in kɔsi ta Luwə*

<sup>1</sup> Nga ingi, rɔnan'gi, ki kɔlnan'gi ki toi dann'se'ti tei ra wa? Loki tei səm'ti, in me nyənn'gi'ti lə darɔ'se ki toi me rɔ'se'ti, ə isi rɔi nan. <sup>2</sup> Sii rai kumnda nya'gi, nan asi kadi ingəi el, ningə isi tɔli de'gi, isi ndingəi nya, nan lo kadi ingəi goto, lo kin'ti, tɔli nje kɔlnan ki nje rɔnan. In kɔyi nya, ə ingəi el, tado in gəri kɔy Luwə el. <sup>3</sup> Ə re kɔyi nya Luwə kaa, adi'se el, tado nya kɔy lə'se in nya kɔy ki majel, isi kɔyi nya Luwə kadi re ingəi ningə, in tindəi sananyi kɔ dɔ k'oo majirɔ'ti lə darɔ. <sup>4</sup> In njekuwə marum! Gəri kadi ndigi nya'gi ki dɔnangi'ti in ban lə Luwə el wa? Re de madi isi uwə madi ki nya'gi ki dɔnangi'ti ningə, isi ra rɔ'ne njeban'ti lə Luwə. <sup>5</sup> Oyi kadi ta lə Luwə ki ndangi me Makitu'ti in kare ki ndangi wa? Makitu lə Luwə el ene: «Jangi ra Luwə ngayn dɔ Ndil'ti ki ində me'je'ti.» <sup>6</sup> Nan memaji ki adi'je, in nya kibo ngayn utə nya'gi pəti. Tado makitu lə Luwə el ene: «Luwə tanrɔ de'gi ki nje kun dɔ'de taa, ə adi memaji lə'ne de'gi ki nje sɔl

do'de\*.» <sup>7</sup> In be ə, kadi soli do'se ginn togi'ti lə Luwə, tanyi rə Su, ə a anyi kə sanyi rə'se'ti. <sup>8</sup> Rei ndəkba rə Luwə'ti, ə Luwə a re ndəkba rə'se'ti tə. In njeramajel'gi, togi ji'se adi ar njay; in nje me joo, ɔri majel me'se'ti kə. <sup>9</sup> Maji kadi in gəri toki in nje kumtondoo, uwəi ndoo rə'se ə nonyi ki mann kum'se; kadi ko'gi lə'se təl non, kadi ronel lə'se təl ndoo ki kuwə. <sup>10</sup> Maji kadi soli do'se non Luwə'ti ə Luwə a un do'se taa.

*Kadi de gangi ta do ngonkon'ne'ti el*

<sup>11</sup> Ngannkon'm'gi, maji kadi elita ki majel donan'ti el, de ki isi elta ki majel do ngonkon'ne'ti, eke isi gangi ta do'a'ti ningə, in ndukun lə Luwə ə isi elta ki majel do'ti num, isi gangi ta do'ti num. Ningə re isi gangi ta do ndukun'ti lə Luwə ə, in nje təl rə'i go ndukun'ti el, nan in njegangita do'ti yo. <sup>12</sup> Ji gər toki Luwə ki kar'ne ba par ə in nje kadi ndukun ki njegangita. In ki kar'ne ba ə aw ki togi kadi aji'n de num tuji'n de num tə. Nga in, in nan kadi in gangi ta do ngonkon'i'ti wa?

*Nje k'aw ki kojitara*

<sup>13</sup> Ki ɔji do'se nga, ingi ki nje k'el k'ene: «Bone eke lo ti ə j'a j'awi me bebo'ti ki be, j'a ji ra bal kare səm'ti, j'a ji ra gati, j'ingəi'n nar.» <sup>14</sup> Eli be, nga in de'gi ki gəri nya kare ki a ra nya me ndo ki lo ti'ti do kisikidɔtaa'ti lə'se el tə. Toi to kunji mann ki su luy luy adi oo'ə, ningə njaba par ə goto kin be†. <sup>15</sup> Ta ki re a eli ə to kin: «Toki re Luwə ndigi, ə j'isi ki do'je ta ə, j'a ji ra nya ki yo,

\* 4:6 4.6 Tər ta'gi 3.34 † 4:14 4.14 13-14; Tər ta'gi 27.1

j'a ji ra nya ki ne.» <sup>16</sup> Nan ngosine, isi oji rɔ'se me kojitara'ti lə'se ki dɔ'se. Koji rɔ ki be kin in kɔji rɔ ki majel. <sup>17</sup> Re de gər row ra maji bəti, nan ra el ningə, in majel ki ra.

## 5

### *Kon ki a re dɔ nje nyakingə'gi'ti*

<sup>1</sup> Ingi ki in njenyakingə! ki oji dɔ'se nga ningə, maji kadi nonyi ə ndingəi rɔ'se ki ndu'se ki boi, tado kon'gi ki a rei dɔ'se'ti. <sup>2</sup> Nyakingə'gi lə'se ndumi kɔ, yon'gi onyi ku'gi lə'se. <sup>3</sup> Or'gi ki nar'gi lə'se nonyi niki, ningə non'de a mannaji ɔsi'n'se ta. A on darɔ'se to por be. In mbonyi nyakingə'gi ki dɔnan'ti dɔnan'ti, dɔkagilo ki j'in'ti, ki in dɔkagilo ki dɔboy'ti. <sup>4</sup> De'gi ki nje ra kulə me ndɔɔ'ti lə'se, ɔgi'de nyakugə goji lə'de, adi nonyi, ndu non'de aw bitɪ ɔsi mbi Burəbe'ti lə njerɔ'gi. <sup>5</sup> Kisi'se dɔnangi'ti ne, sii me k'oo maji rɔ'ti, ɔsi ge anyinan ge me maji'ti. Boi, mbol'se to to da'gi ki uli'de adi a nginəi ndɔ tɔl'de be. <sup>6</sup> De'gi ki rai nya madi el, gangi ta dɔ'de'ti, tɔli'de, ə tanyi'se rɔ el.

### *Koreme nginə'n re Burəbe*

<sup>7</sup> Ngannkon'm'gi, maji kadi orei me'se bitɪ, kadi Burəbe re'n. Oyi nje ndɔɔ, a nginə kandi nya ki maji ngayn ki a te dɔnangi'ti, ki koreme dɔ'ti ngan. A ore me'ne bitɪ kadi ndi binə ədi, ndi ki dɔboy'ti ədi, bay ta kadi ujə ko lə'ne. <sup>8</sup> Be tɔ ə, ingi kaa, kadi orei me'se, uwəi tɔgi'se ba, tado Burəbe in ndəkba.

<sup>9</sup> Ngannkon'm'gi, barita dɔnan'ti el, kadi Luwə gangi'n ta dɔ'se'ti el. Oyi njegangita ra takəy'ti.

<sup>10</sup> Ngannkon'gi, maji kadi oyi go nja njekeltakita Luwə'ti ki kete nu ki elita me to Burəbe'ti to nyandaji lə'se, ki ɔjido kon ki koreme. <sup>11</sup> J'elita do njekuwə togi'de ba me kon'gi'ti j'ene in nje ronel. Kadi me'se olo do kuwətogiba'ti lə Jobi dann kon'gi'ti pəti ki te do'a'ti. Oyi kadi go'ti gogi Luwə ad'a ingə maji, tado Luwə in nje memaji ki ngayn, ki nje k'oo kumtondoo\*.

<sup>12</sup> Ngannkon'm'gi nya kibo ngayn, ki kadi gəri ə to kin: maji kadi iwi rə'se el, ke in ki ndi, ke in goji ki kuso, ke in kiw rə madi ki rangi. Re in oyo ə eyina oyo, re in jagi ə eyina jagi to par, kadi osi me takigangi'ti lə Luwə el.

<sup>13</sup> Re, de madi dann'se'ti, ingə kon wa? Kadi non do Luwə'ti. Eke re rə'a nəl'ə wa? Kadi osi pa ulən toji do Luwə'ti. <sup>14</sup> Re, de madi dann'se'ti, rə'a to'ə ə, kadi bar ngatogi lə Njekawnan kadi elita ki Luwə tado li'ə ki ɔyi'ə ki hu me to Burəbe'ti. <sup>15</sup> Kelta ki Luwə ki kunme a aji de ki nje rə to, Burəbe a un'ə taa, ningə re ra majel kaa, Luwə a inyə go majel'gi li'ə ko. <sup>16</sup> Be ə, kadi tori ndu'se do majel'gi'ti lə'se ki rə nan'ti. Ningə elita ki Luwə tado lə nan, kadi ingəi lapiya do rəto'gi'ti lə'se. Kelta ki Luwə lə de ki dana, to'g'ə in ngayn. <sup>17</sup> Oy Eli in de to j'in be to, nan elta ki Luwə ki rə tinyi'ne kadi ndi ədi el, ningə ndi ədi dɔnangi'ti el bal mutə ki nanyi mehen to. <sup>18</sup> Ə, təl elta ki Luwə gogi toki sigi, ə Luwə adi ndi təl ədi dɔnangi'ti, adi dɔnangi te ki kandi nya'gi†.

### *Dəboy ta*

---

\* **5:11** 5.11 Jobi 1.20-22, 2.10, 42.10-17 † **5:18** 5.18 1 Ngar'gi 17.1, 18.1, 18.42-45

<sup>19</sup> Ngannkon'm'gi, toki re de madi dann'se'ti ndəm gorow ki rota'ti, ur mu, ə de madi ki rangi or'ɔ təl re si'ə dɔ row'ti ki dana gogi ningə,  
<sup>20</sup> kadi gəri toki de ki təl ki njeramajel dɔ row'ti ki ndəm re si'ə go row'ti ki dana kin, a aji njeramajel ta koy'ti, taa Luwə a inyə go majel'gi li'ə ngayn kɔ.

**Ta lə Luwə Kunmindɪ kɪ Sigi**  
**New Testament in Gor**

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Gor

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-17

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source  
files dated 29 Jan 2022

2c67456e-bce1-5ef4-9c95-47d2d9335aa4